

A Fővárosi Ítéltábla dr. Csitos Eszter ügyvéd (6000 Kecskemét, Kisfaludy utca 8.) által képviselt kamarai jogtanácsos felperesnek által képviselt Merkantil Váltó és Vagyonbefektető Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (1051 Budapest, József Attila u. 8.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. október 18-án kelt 3.G.40.597/2019/15. számú ítélete ellen a felperes 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

rész- és közbelső ítéletet:

Az elsőfokú bíróság ítéletének a szerződés érvénytelenségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményének a felek közötti elszámolásra is kiterjedő levonására irányuló keresetet elutasító részét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek által 2007. október 6-án megkötött deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelen;

ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének a gépjármű törzskönyv kiadása iránti keresetet elutasító részét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A másodfokú perköltséget a felperesnél 30.000 (harmincezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban, az alperesnél 30.000 (harmincezer) forint jogtanácsosi munkadíjban, továbbá a felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 12.600 (tizenkettőezer-hatszáz) forint fellebbezési illetékben állapítja meg.

A közbelső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes keresetében az alperessel 2007. október 6-án megkötött deviza alapú kölcsönszerződésnek elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 217. §-án alapuló, másodlagosan annak jóerkölsbe ütközése miatt az rPtk. 200. § (2) bekezdésén alapuló teljes érvénytelenségének megállapítását, harmadlagosan a szerződés „kölcsönszerződés CHF (SWISS FRANC) alapú” feltételének és az árfolyamkockázatot a felperesre hárító feltételei tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének megállapítását kérte az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását és annak megállapítását, hogy a fennálló tartozása az alperes felé 157.053 forint.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest az forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására.

- [2] A keresete indokául arra hivatkozott, hogy az alperes nevében a szerződést aláíró személy a gépjármű kereskedés alkalmazottja volt. A gépjármű kereskedés nem rendelkezett a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 2. számú mellékletének a) pontja szerinti felügyeleti engedéllyel az rHpt. 3. § (1) bekezdés b) pontja szerinti hitel- és pénzkölcsön nyújtásához, ezért nem volt szerződéskötési jogosultsága a szerződés aláírására. Az alperes két együttes aláírási joggal rendelkező cégjegyzésre jogosult képviselője nem adhat egy személynek önálló képviseleti jogosultságot a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok értelmében, a szerződéshez a meghatalmazást nem is csatolták.
- [3] Hangsúlyozta, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközését nem a 6/2013. PJE határozatban figyelembe vett okból, az árfolyamkockázatot rá telepítő feltétel miatt állítja. A szerződés azért jóerkölcsbe ütköző, mert az alperes a fogyasztók csoportjával szemben alkalmazott általános szerződési feltételek egyoldalú meghatározása és a szerződéskötés során a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott azzal, hogy nem az észszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem az rPtk. 4. §-ában előírt jóhízeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal járt el, nem számolt a fogyasztók érdekeivel. A szerződés megkötését követően hatálybalépett, a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. § (2) bekezdésében foglaltak szerint mindez tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot jelent. Az Fttv. 56. § (1) bekezdése értelmében ez a törvény a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja. Az irányelvek a szerződés megkötése előtt születtek és Magyarország 2004 óta az Európai Unió tagja. Az rHpt. 203. § (5) és (6) bekezdésében foglalt taxatív felsorolás mellett az alperes kötelezettsége lett volna a fogyasztók tájékoztatása azokról a kockázatokról is, amelyek a valutára és a valutaközi különbségekre vonatkoznak, hogy azt megérthessék és arról megfelelő információ alapján döntést hozzanak [EUB C-26/13, C-186/16]. Ennek hiányából erednek az érthetetlen szerződési rendelkezések. Az alperes elhallgatta a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot, ugyanakkor a reklámokban a deviza alapú kölcsönt a legalacsonyabb kamatok mellett kínálta, és az egyedi tárgyalások során elhitette, hogy a CHF biztonságos valuta és a fogyasztók csak a deviza alapú kölcsönök szempontjából hitelképesek.
- [4] Részletesen kifejtette, hogy a perbeli szerződés az összes lényeges elem forintban történő megjelenítésével azt a látszatot kelti, hogy a felperes forint kölcsönt vett fel, azt köteles visszafizetni. A kölcsön kamatát 7,75%-ban rögzítette, amely a szerződéskötéskori forint kamat mértéket tükrözi, nem volt a fogyasztó számára előrelátható, hogy svájci frank összeget vesz fel és az sem, hogy az mekkora összeg. A szerződés tartalmazza azt is, hogy a „kölcsön CHF alapú” és az ÁSZF-ben meghatározott törlesztőrészlet változás a CHF LIBOR és a CHF árfolyam változásának függvénye. Sem a szerződés egyedi részében, sem az ÁSZF-ben nem található arra vonatkozó rendelkezés, hogy a kölcsön deviza összege hogyan és milyen időpontban állapítható meg, a kölcsön folyósítása mikor történik. A szerződés a fogyasztóval szerződő fél értelmezésére bízza, hogy az adós felperes milyen kölcsönösszeg alapján köteles ellenszolgáltatást teljesíteni. Az ÁSZF 7. pontja tartalmaz egy hosszú képletet arra vonatkozóan, hogy a törlesztőrészlet változása hogyan számítható ki, azonban a képlet számos

ismeretlen tényezőt is tartalmaz. A szerződés nem nyújt tájékoztatást arról, hogy mit jelent az, hogy „CHF alapú”, sem pedig arról, hogy a kölcsönfelvevőre nézve milyen kockázatai vannak. Nem történt kockázatfeltárás, az alperes nem adott szóbeli tájékoztatást sem a szerződéskötés folyamán. Sérül a jóhiszeműség és tisztesség elve azzal is, hogy az alperes a kölcsön kamatát nem a CHF LIBOR kamatához köti, és jogot formál az árfolyam különbözetből eredő terhekre anélkül, hogy valójában deviza kölcsönt nyújtott volna. A szerződés a fogyasztóra nézve csak kötelezettségeket állapít meg, jogokat egyáltalán nem.

- [5] A harmadlagosan előterjesztett kereseti kérelme indokául arra hivatkozott, hogy „a kölcsönszerződés CHF (SWISS FRANC) alapú” kikötése a jóhiszeműség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára került megállapításra, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglaltakat is sérti. A feltétel tisztességtelenségének indokolásaként is hivatkozott a jóerkölcsbe ütközésnél kifejtett indokokra azzal, hogy csak és kizárólag e feltétel alapján jogosult az alperes a teljesítését úgy követelni, mintha nem forint összegben állapodtak volna meg. A támadott feltétel annak értelmezésére kizárólag a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel, mint ahogy annak megállapítására is, hogy a teljesítése szerződésszerű-e. A kikötés pontos tartalmáról az alperes a felperest, mint fogyasztót, nem tájékoztatta, így a felperes nem tudhatta, hogy milyen összegű visszafizetési kötelezettsége áll fenn, figyelemmel arra is, hogy az alperes döntötte el egyoldalúan a folyósítás időpontját és a szerződésben szereplő forint összegek valójában csak tájékoztató jellegűek voltak.
- [6] A gépjármű törzskönyvének kiadására elsődlegesen a kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozással kérte kötelezni az alperest, mivel az a kölcsönszerződés atipikus, de járulékos biztosítéka. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy az rPtk. 374. § (2) bekezdése alapján 5 év elteltével megszűnt az alperes vételi joga, így a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására nincs jogalapja.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.
- [8] A Fővárosi Törvényszék a 2019. október 18-án kelt 3.G.40.597/2019/15. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 forint perköltséget és az államnak külön felhívásra 182.760 forint illetéket.
- [9] A határozata indokolásában megállapította, hogy a felek között kölcsönszerződés jött létre, amelynek tartalma és az annak részét képező általános szerződési feltételek tartalma sem volt vitás. A felek egyezően adták elő, hogy az alperes 2007. október 6-án tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlatot készített a felperes részére, és a felperes a magánszerméylek kölcsönkérelme elnevezésű okiratban kölcsönszerződés kötésére irányuló ajánlatot tett az alperesnek. A felperes, mint adós és az alperes, mint hitelező 2007. október 6-án deviza alapú, változó futamidejű kölcsönszerződés fix összegű törlesztőrészekkel elnevezésű kölcsönszerződést kötöttek, amely szerződés alapján az alperes, mint hitelező a Skoda Fabia típusú forgalmi rendszámú gépjármű megvásárlásához 3.046.000 forintnak megfelelő, a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált CHF-ben nyilvántartott kölcsön rendelkezésre bocsátására, a felperes, mint adós pedig a rendelkezésre bocsátott kölcsön visszafizetésére vállalt kötelezettséget. Nem volt vitatott a felek között a perbeli szerződés fogyasztási jellege.
- [10] Az elsőfokú bíróság idézte az rPtk. 217. §-ának (1) bekezdését és a 210. §-ának (1) bekezdését. Abból indult ki, hogy a perbeli szerződés alaktság megsértésével történő

megkötéséhez az e jogi normákban foglaltak megszegése, azaz az vezethetett volna, amennyiben a szerződés nem írásban, hanem szóban vagy ráutaló magatartással jött volna létre. A felperes által felhozott indok, a felügyeleti engedély esetleges hiánya a szerződés alakiságát nem érinti, az engedély hiánya, mint az egyéb jogszabályban meghatározott jogi norma megsértése nem eredményez érvénytelenséget, mert a külön jogszabály az érvénytelenség jogkövetkezményét ahhoz nem fűzi. Osztotta az alperes álláspontját, amely szerint a gépjárműkereskedés nem minősül az rHpt. 2. számú melléklete 12. a) pontja szerinti ügynöki tevékenységnek.

- [11] Kifejtette, hogy az rHpt. 47. § (1)-(2) bekezdésének rendelkezései a befektetővédelmi szabályok között a szervezeti képviselőre vonatkozó szabályokat, az rPtk. 222. §-a az ügyleti képviselő szabályait rögzíti, ezért a rendelkezések nem egymást kizáró módon, hanem egymás mellett alkalmazandók. Az rHpt. rendelkezései az rPtk. rendelkezéseihez képest nem tekinthetők lex specialisnak. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely kizárná, hogy az együttes aláírási joggal rendelkező személyek e jogosultságukat egy személyre ruházzák át. Az alperes által 14. sorszám alatt csatolta azokat a magánokiratba foglalt meghatalmazást, amelyben a kölcsönszerződést aláíró személy meghatalmazását két aláírási joggal rendelkező alkalmazott írta alá a cégjegyzési joggal felruházott szervezeti képviselőktől kapott meghatalmazás alapján. Az a tény, hogy a kölcsönszerződésnek nem képezték mellékletét az ügyleti meghatalmazások, a kölcsönszerződés alakiságát nem érinti. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli kölcsönszerződés alaki hibában nem szenved.
- [12] Az elsőfokú bíróság az rPtk. 200. § (2) bekezdésének második fordulatát idézte, és azt tartotta szem előtt, hogy a jogügylet tisztességtelen volta önmagában nem minősül jóerkölcsbe ütközőnek, a felek közötti egyensúly eltolódás az általánosan elfogadott erkölcsi normákat csak akkor sérti vagy veszélyezteti, ha az olyan mértékű, hogy a társadalmi közfelfogást is nyilvánvalóan sérti. A felperes által hivatkozottak alapján azt vizsgálta, hogy a szerződés alapján a felperes számára egyértelműnek kellett-e lennie, hogy mi annak a tárgya és tartalma, továbbá annak, hogy az árfolyamkockázatot a felperes viseli.
- [13] A 6/2013. PJE határozatra hivatkozással kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik a jóerkölcsbe. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalma alapján kiszámítható a kölcsön CHF összege, és az ÁSZF 7/A. pontjában a törlesztőrészletek kiszámításának módjára vonatkozó meghatározás elegendő.
- [14] Az elsőfokú bíróság felhívta az rPtk. 205. § (1) bekezdését és az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdéseit. Megállapította, hogy az egyedi kölcsönszerződésben rögzítésre került, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változás az alábbi két tényező szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának a függvénye: CHF, LIBOR, CHF árfolyam. A szerződés részét képező ÁSZF 7/A. pontjában az alperes rögzítette, hogy deviza alapú kölcsön esetén a törlesztőrészletek változása a deviza kamat és a devizaárfolyam mérési időpontban és mértékben történő változásának a függvénye. Tájékoztatva a felperest továbbá, hogy a törlesztőrészlet változás elszámolása a fentiek szerint naptári negyedévenként történik, törlesztő-részletkülönbözlet-elszámoló levél és készpénz átutalási megbízás megküldésével. Negyedéves elszámolásra az adott negyedév esedékes törlesztőrészleteire eső törlesztő-részlet különbözlet (kamat és árfolyam-különbözlet) kerülnek. E szerződéses rendelkezések alapján az alperes tájékoztatta a fogyasztó felperest az árfolyamkockázat mibenlétéről, valamint annak törlesztő részletre gyakorolt hatásáról is. A „Tájékoztató gépjárműfinanszírozási ajánlat” elnevezésű okiratban az alperes felhívta a

felperes figyelmét arra, hogy a lízingdíj, illetőleg törlesztő részletek nagysága a 3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhatnak, így amennyiben a fogyasztó nem rendelkezik deviza fedezettel, az árfolyamváltozás kockázatot jelent a számára.

- [15] Az alperes kellő időben tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázatról, valamint a szerződés rendelkezései alapján az észszerűen figyelmes fogyasztó mércéjével mérve egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag az adós köteles viselni, mert a törlesztőrészlet fizetési kötelezettség őt terheli. A tájékoztatásból kitűnt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ennek a tájékoztató alapján az átlagos fogyasztó mércéjével mérve egyértelműnek kellett lennie. A szerződés az rHpt. 210. §-ában foglaltaknak megfelelő, az rögzíti a szerződés lényeges elemeit, a kölcsön összegét, a teljes hiteldíj mutatót, a szerződéssel kapcsolatos költségeket, és a fizetési ütemezés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat is [rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pont]. Mindezek miatt a perbeli szerződés nem ütközik a jóerkölcsbe.
- [16] A szerződés CHF alapúságára vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségének vizsgálata során abból indult ki, hogy a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az a fogyasztó számára nem volt világos és érthető.
- [17] Alaptalannak találta az alperes hivatkozását a szerződési feltétel egyedi megtárgyalására, mert semmilyen adat nem merült fel arra, hogy a felperes a perben ténylegesen alkupozícióba került volna a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései tekintetében, nem volt lehetősége a szerződési feltétel tartalmának az alakítására, az árfolyamkockázat korlátozott viselésére, így az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezést a felek egyedileg nem tárgyalták meg. Kitért arra is, hogy az alperes hivatkozásával szemben a feltétel egyedi megtárgyalására az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezés körében nem azt jelenti, hogy a felperes kiválaszthatja az alperes által előre meghatározott és egyébként általános szerződési feltételeket tartalmazó konstrukciók (forint vagy CHF alapúság, törlesztő-részletkülönbözet megfizetésének a módja) közül a számára megfelelőt. Az egyedi megtárgyalás fogalma ennél több, azt a lehetőséget foglalja magába, hogy a felperes a szerződés árfolyamkockázatra irányuló rendelkezése tekintetében a szerződés feltételeinek alakítására ténylegesen ráhatással bírt.
- [18] Megállapította, hogy a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a CHF alapú kitétel nem állapítja meg a szerződési feltétel alkalmazójával szerződést kötő fél hátrányára, a jogok és a kötelezettségek egyensúlya nem bomlik meg, amennyiben a szerződéses szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó valamennyi rendelkezése világos és érthető, az átlagos fogyasztó mércéjével mérce egyértelmű is. A felperes által támadott szerződési feltétel annak értelmezésére nem jogosította fel az alperest, és nem jogosította fel a saját teljesítése szerződésszerű voltának a megállapítására sem, ezért a tisztességtelensége az rPtk. 209. § (3) bekezdése alapján a Korm. rendelet 1. § a) és b) pontjai szerint nem állapítható meg. Mindezek miatt annak tisztességtelensége sem áll fenn az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján.
- [19] A felperes által csatolt okiratok és a felek egyező előadása alapján a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 163. § (2) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy az opciós megállapodásban meghatározott 5 év a forgalmi engedély kiállításától számítottan eltelt, a vételi jog megszűnt. Az opciós megállapodás 9.3. bekezdése szerint ezért a gépjármű törzskönyvének kiadására lenne köteles az alperes. A felek azonban

az egyedi kölcsönszerződéshez kapcsolódó ÁSZF 4. pontjában abban állapodtak meg, hogy az alperes a birtokába került törzskönyvet a szerződés megszűnését követően akkor bocsátja a felperes rendelkezésére, ha a felperes a szerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének eleget tett. A felek az rPtk. 200. § (1) bekezdésében rögzített szerződéskötési szabadság talaján az egyedi kölcsönszerződéshez kapcsolódó ÁSZF 4. pontjában abban állapodtak meg, hogy a felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége maradéktalan teljesítéséig az alperes jogosult a törzskönyv birtoklására, míg az opciós megállapodásban rögzített, a törzskönyv visszatartására irányuló jog a vételi jog biztosítására szolgál. A két szerződésben szabályozott és a felek által kikötött, a törzskönyv birtoklására vonatkozó szerződési biztosíték mindkét szerződésben más-más jog biztosítására szolgál. A felek tehát az alperes kölcsönszerződésből eredő követelésének a biztosítására atipikus szerződést biztosító mellékkötelezettségként állapodtak meg abban, hogy az alperes a gépjármű törzskönyvét a felperes kölcsönszerződésből eredő visszafizetési kötelezettsége maradéktalan teljesítéséig a birtokában tarthatja. E mellékkötelezettség független a vételi jogtól.

- [20] A felperes a kölcsön visszafizetésére irányuló kötelezettségét a mai napig maradéktalanul nem teljesítette, ezért az alperes jogosult arra az ÁSZF 4. pontja alapján, hogy a gépjármű törzskönyvét a felperes kölcsön visszafizetésére irányuló kötelezettsége maradéktalan teljesítéséig a birtokában tartsa.
- [21] A teljes egészében pervesztes felperest kötelezte az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján a pernyertes alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (6) bekezdése alapján a ténylegesen kifejtett jogtanácsosi tevékenységgel arányban állapította meg, mérsékelt összegben. A felperest kötelezte az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illeték megfizetésére az állam javára a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
- [22] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresete teljesítését kérte.
- [23] Az alaki érvénytelenség körében hivatkozottak változatlanul való fenntartása mellett azt hangsúlyozta, hogy a lex speciális rHpt. többletelemet követel meg a szerződés érvényességéhez az írásba foglaláson kívül. Csak ügynöki engedéllyel rendelkező személy tud a szerződéssel kapcsolatban, annak kockázatáról, jellemző tulajdonságáról megfelelő tájékoztatást nyújtani, ezért az rHpt. 2. számú melléklet 12. pont a) pontja szerint csak ügynök jogosult azt aláírni.
- [24] Felhívta a figyelmet, hogy az elsőfokú bíróság az indokolásában iratellenesen rögzítette, hogy az árfolyamkockázat áthárítás tisztességtelenségének a megállapítását nem kérte. Az elsőfokú bíróság a szerződéses konstrukciót vizsgálta, ezzel szemben a C-51/17. számú EUB döntés 5. pontjában foglaltakra is figyelemmel a jóerkölcsbe ütközés okán egyesével is és összességében is vizsgálni kell a szerződéses kikötések tisztességtelenségét.
- [25] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálat nélkül hagyta, hogy az ÁSZF lényeges elemei, a 7/A. és a 7/B. pontja a szerződés részévé vált-e, azt a felek egyedileg megtárgyalták-e. Kizárólag azt vette figyelembe, hogy a felek között nem volt vita arról, hogy létezik a szerződéshez egy ÁSZF.

- [26] Az alperes elismerésével szemben állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsön adott tényleges devizaösszeg egyértelműen megállapítható, mert az alperes elismerte, hogy forint összeget folyósított a gépjármű ellenértékeként a gépjárműkereskedő részére. A felek a törlesztési ütemezésben rögzített forint törlesztőrészletek megjelölését, mint tartalmuk szerint meghatározott összeget ismerték el megállapodásuk részeként, ezért alaptalanul jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a törlesztőrészlet változás is egyértelműen rögzített.
- [27] Az elsőfokú bíróság a szerződésben rögzített 7,75%-os kamatot kedvezőnek találta és figyelmen kívül hagyta, hogy az nem feleltethető meg a korabeli CHF kamattal.
- [28] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a perben semmilyen adat nem merült fel arra vonatkozóan, hogy a felperes a perben tényleges alkupozícióba került volna a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései tekintetében, azaz azt a felek egyedileg nem tárgyalták meg, ugyanakkor alaptalanul állapította meg, hogy a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a CHF alapú kitétel nem állapítja meg a szerződési feltétel alkalmazójával szerződést kötő fél hátrányára, és a jogok és a kötelezettségek egyensúlya nem bomlik meg, amennyiben a szerződés szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó valamennyi rendelkezése világos és érthető, az átlagos fogyasztó mércéjével mérve egyértelmű is.
- [29] Álláspontja szerint a társadalmi normák elfogadásának mércéjével, az erkölcsi érzet alapján állapítható meg az rPtk. 200. § (2) bekezdése szerint a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisség. A jóerkölcs akként mérhető, hogy ha egy szerződés túlságosan sok eleme, vagy maga a kereskedelmi gyakorlat oda vezet, hogy a fogyasztó egyértelműen becsapva érzi magát. A társadalmi felháborodást a több mint 7 éve tartó peres eljárások tömege önmagában igazolja. A szakismeret nélküli tájékoztatás, az információk elhallgatása tisztességtelen kereskedelmi gyakorlathoz vezet, amelyet a 2005/29/EK Irányelv 5-7. cikkei is tiltanak. Így a szerződés valamennyi feltételének tisztességtelenségi vizsgálata szükséges.
- [30] A szerződési feltételeket nem a felek, hanem csak és kizárólag az alperes állapította meg, abba a felperesnek beleszólása nem volt. A szerződés és mellékletei egy napon, 2007. október 6-án blanketta formában készültek. A szerződés szövegezése, a mellékletek, különösen az ÁSZF vaglyagossága és az átláthatatlansága nem tette lehetővé a felperes számára a szerződés alperes értelmezése szerinti átlátását.
- [31] Kiemelte, hogy a szerződésben nincs rögzítve az árfolyamváltozás korlátlansága, jelentős növekedése, nem tájékoztatta senki az intervenció sávról. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 93/13/EGK Irányelv magyarázatát és az EUB 51/17. számú ítélete értelmezését teljes mértékben figyelmen kívül hagyta.
- [32] A 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében és az 5. cikkben szereplő követelmények értelmében a szerződési feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. Annak értékelése szempontjából, hogy egy adott szerződési feltétel világos-e és érthető-e, figyelembe kell venni, hogy azok a fogyasztók, akiket az adott feltételek érintenek, elegendő ismeretekkel rendelkeznek-e a feltételek megfogalmazásához használt nyelvezetét illetően, és megfelelő-e a szerződési feltételek bemutatásának módja: a vizuális bemutatás érthetősége, beleértve a betűméretet, azt a tény, hogy egy szerződés logikusan van-e a felépítve, és a feltételek egy olyan szerződésben vagy olyan összefüggésben szerepelnek-e, amelyben jelenlétükre észszerűen számítani lehet. Azok a szerződési feltételek, amelyek hatása csak együttes

elolvasásuk esetén érthető meg, nem mutathatók be oly módon, hogy együttes hatásuk ne legyen nyilvánvaló. A szerződési feltételek átláthatóságának követelménye nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére. Az átláthatóságnak az Irányelvben előírt követelményét oly módon kell értelmezni, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket is.

- [33] Azt hangsúlyozta, hogy az egyedi megtárgyaltság hiányában önként nem járult hozzá a törzskönyv biztosítéki célú őrzése körében tett kikötéshez. Az elsőfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a 93/13/EGK Irányelv és az ahhoz kapcsolódó EUB döntések rendelkezéseit annak ellenére, hogy a felperes kifejezetten hivatkozott a fogyasztóvédelem azokban megjelenő szabályaira, és az Irányelv által biztosított védelemben kíván részesülni. A nemzeti bíróságokat kötik az uniós normák, és eljárásuk során a nemzeti gyakorlatot és döntéseket is figyelmen kívül kell hagyniuk abban az esetben, ha azok az uniós jogba ütköznenek (106/77. EUB döntés).
- [34] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.
- [35] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy a felüyeleti engedély esetleges hiánya a szerződés alakiságát nem érinti, a szerződés érvénytelenségét nem eredményezi. Mindezt az alperes által az elsőfokú eljárás során hivatkozott ÍH2015. 17. szám alatt közzétett határozat is egyértelműen alátámasztja. Az elsőfokú ítélet helyesen rögzíti azt is, hogy a gépjárműkereskedés tevékenysége nem minősül az rHpt. 2. számú melléklet 12. pont a) pontja szerinti ügynöki tevékenységnek, a jelen esetben az Kft. az rHpt. 2. számú melléklet 12. pont b) pontja szerinti ügynök volt. A szerződést az alperes képviselőjében nem a kereskedés, hanem írta alá egyedi meghatalmazás alapján. Az elsőfokú bíróság az rHpt. 47. § (1)-(2) bekezdésének értelmezése körében is helyes következtetésre jutott.
- [36] A jóerkölcsbe ütközés körében az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta a szerződés tárgyát és tartamát, a felperes árfolyamkülönbözet fizetési kötelezettségét. A perben csatolt okirati bizonyítékokat helyesen értékelte és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az egyedi kölcsönszerződés, az ÁSZF és a tájékoztató alapján a felperes számára egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag ő köteles viselni. A tájékoztató kifejezett figyelemfelhívást tartalmazott és arra is vonatkozott, hogy a fizetendő törlesztőrészek a CHF LIBOR és a CHF árfolyam függvényében jelentősen megváltozhatnak. A felperes személyes meghallgatása során kifejezetten elismerte, hogy az ajánlatban foglaltakat elolvasta és azt is elmondta, hogy szóban is kapott tájékoztatást a kockázatról.
- [37] Alaptalanul hivatkozik arra a felperes a fellebbezésében, hogy az árfolyam emelkedése mellett a kamat csökkenése és a kettő hatása elméletben kiegyenlíti egymást. A kamat csökkenése ugyanis lényegesen alacsonyabb mértékű volt, mint a CHF árfolyam emelkedése, a felperes által fizetendő árfolyamkülönbözet összege tehát jóval meghaladta a felperes javára jóváírt kamatkülönbözet összegét, így az árfolyam és kamatkülönbözet összességében fizetési kötelezettséget jelent a felperesnek, a kettő nem egyenlítette ki egymást.

- [38] Az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki, hogy a szerződésnek a kölcsön CHF alapúságát rögzítő feltétele nem a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket.
- [39] Az ÁSZF 4. pontja alapján az alperes érvényes jogcímmel rendelkezik a törzskönyv birtoklására, ezt a jogi álláspontot támasztja alá a Kúria Gfv.VII.30.534/2018/3. számú és a Gfv.VII.30.047/2019/4. számú ítélete is.
- [40] A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) 97. § (1) bekezdése alapján a jelen perben a másodfokú eljárás során alkalmazni kellett a Veir. rendelkezéseit. A Veir. 20. §-a szerint a veszélyhelyzet ideje alatt az rPp. rendelkezéseit a Veir.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, ezért a másodfokú bíróság a Veir. 29. § (2) bekezdése alapján a 2020. április 30-án kelt 13.Gf.40.721/2019/5. számú végzésével értesítette a feleket a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálásáról, melyet a felek jogi képviselői 2020. május 4-én, illetve 5-én átvettek. A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.
- [41] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az rPp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.
- [42] A fellebbezés alapos.
- [43] Az elsőfokú bíróság a releváns tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, de az érdemi döntésével a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.
- [44] A másodfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződéskötéskor az alperes képviseletében eljáró személy rendelkezett-e képviseleti joggal, s amennyiben igen, az általa alkalmazott aláírási forma szenved-e a szerződés érvényességére kiható alaki hibában.
- [45] Az elsőfokú bíróság helyesen tartotta szem előtt, hogy a jogi személy szervezeti képviselőitől származó és cégszerűen aláírt meghatalmazás alapján az ügyleti képviselő szerződést köthet a jogi személy nevében. Nem volt akadálya annak, hogy az alperes szervezeti képviselői ügyleti képviselőt hatalmazzanak meg az alperes és harmadik személyek között létrejövő kölcsön szerződések megkötésére. A képviselet ugyanis alapulhat törvényen, jogi személy szervezeti szabályzatán (törvényes, illetve szervezeti képviselet), illetve jogügyleten (ügyleti képviselet). A szerződéskötés időpontjában hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) a képviseleti jogkör szempontjából nem minősül lex specialis – a Ptk. ügyleti képviseleti szabályait kizáró – jogszabálynak, mivel a Gt. szervezeti (törvényes) képviseletre és a Ptk. ügyleti képviseletre vonatkozó rendelkezéseit egymás mellett, kiegészítőleg kell alkalmazni.
- [46] A Ptk. 223. § (1) bekezdése szerint a meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amelyeket jogszabály a meghatalmazás alapján kötendő szerződésre előír. A perbeli kölcsönszerződést a jogszabály [rHpt. 210. § (1) bekezdés] írásbeli alakhoz köti, az e

szerződés megkötésére vonatkozó meghatalmazást is írásba kell foglalni. A képviselő útján eljáró szerződő fél aláírása szempontjából a szerződés alakilag érvényes, amennyiben a szerződést tartalmazó okiratból kitűnik, hogy a megállapodást ténylegesen aláíró természetes személy nem a saját nevében, hanem az okiratban megjelölt szerződő fél nevében és képviselőként jár el. Szükség esetén az aláíró természetes személy képviselői jogosultságának igazolása során vizsgálendő, hogy képviselői jogát kitől és milyen formában származtatja, nem szükséges azonban, hogy a képviselői jogosultság keletkezésének láncolata magából a képviselő által kötött szerződést tartalmazó okiratból kitűnjön.

- [47] A jelen esetben a szerződésből kiderült, hogy _____ nem a saját nevében, hanem az alperes nevében kötött szerződést. A képviselt személy utólag is jóváhagyhatja az álképviselő eljárását, és ez esetben úgy kell tekinteni, mintha az álképviselő szabályszerű meghatalmazással járt volna el [Ptk. 219. § (2) bekezdés és 221. § (1) bekezdés, BH1993. 181., BH1994. 501.], ezért nincs jelentősége annak, hogy a szerződés megkötésekor _____ az alperes képviselőjére jogosult volt-e, mert az alperes utóbb nyilatkozatát és eljárását jóváhagyta, azt a per során szóban és írásban egyaránt megerősítette, így a perbeli kölcsönszerződés létrejött. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az rHpt.-ben előírt tevékenységi engedély esetleges hiánya a szerződés érvényességét nem érinti.
- [48] A felperes által csatolt kölcsönszerződés rendelkezései szerint annak részévé vált az alperes által alkalmazott ÁSZF. Az rPtk. 205/B. §-ából következően az általános szerződési feltételek az adós aláírása nélkül is a szerződés részévé válnak [1/2016. PJE határozat III.1.b) pont]. Így foglalt állást az EUB C-42/15. számú ügyben hozott ítéletében is; kimondta, hogy az általános szerződési feltételeket nem kell az egyedi kölcsönszerződéssel egy okiratba foglalni. Az egyedi kölcsönszerződésben a felperes által tett nyilatkozatból kitűnően az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében az általános feltételeknek az egyedi szerződés részévé minősítéséhez megkívánt törvényi feltételek maradéktalanul megvalósultak. Ennek ellenkezőjét a felperes a perben nem bizonyította. A szerződés lényeges tartalmi elemeinek áttárgyalására, az rPtk. 205/B. § (2) bekezdése szerinti külön figyelemfelhívásra nem volt szükség, mert a főszolgáltatással kapcsolatos, illetve a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötések nem térnek el lényegesen a szokásos szerződési gyakorlattól, hiszen a perbeli szerződéskötés időpontjában a deviza alapú kölcsön konstrukció általánosan elterjedt finanszírozási gyakorlat volt és a felperes által vitatott egyes szerződési feltételek sem térnek el lényegesen a többi pénzügyi vállalkozás által ugyanebben az időszakban kínált deviza alapú szerződésben használtaktól.
- [49] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközésére alapított kereseti kérelem tekintetében kifejtett indokaival.
- [50] A szerződő fél egyéni érdeksérelme a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközését nem valósítja meg, mert az rPtk. 200. § (2) bekezdés második fordulatának alkalmazása szempontjából a jóerkölcs alapját képező, jogilag nem szabályozott norma csak olyan kiemelkedő, magától értetődő módon érvényesülő etikai szabály lehet, amelyet a társadalom többsége a jogi normával történő szabályozás nélkül is követendőnek tekint és betart. A felperes a kereseti kérelem alátámasztásaként megjelölt indokok nem hozhatók összefüggésbe a jóerkölcs alapját képező társadalmi normákkal.
- [51] A szerződések jóerkölcsbe ütközése miatt fennálló semmisségi ok szabályozása az olyan

szerződéstől kívánja a joghatást megvonni, amelyeket a jogszabály nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sérti, és emiatt e szerződéseket az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennak minősíti. Nem ütközött a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátaiba, nem járt a jóerkölcs nyilvánvaló sérelmével a peres felek által kötött deviza alapú kölcsönszerződés (6/2013. PJE határozat), az a felhozott okokból a felperes számára jelenthetett egyéni érdeksérelmet.

- [52] A felperes megalapozottan érvelt azzal a fellebbezésében, hogy a kölcsönszerződés deviza alapúságát rögzítő feltételének tisztességtelenségén túl a keresetében az árfolyamkockázat korlátlan áthárításáról rendelkező, a szerződés főtárgyának meghatározásához tartozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségére is hivatkozott.
- [53] Az uniós jog, az Irányelv a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Ebből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson ítéletében kifejtettek szerint a bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. „RWE Vertrieb” ítélet 58. pont).
- [54] Az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint a kölcsönszerződés támadott kikötései semmilyen értelmezéssel kapcsolatos szabályt nem tartalmaztak, ami a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján tisztességtelenségének megállapítását kizárta.
- [55] Az EUB C-34/18. számú ügyben hozott ítéletében kimondta, hogy a 93/13/EGK Irányelv melléklete 1. pontjának m) alpontja nem a fogyasztó, hanem az eladó vagy szolgáltató szerződésből eredő kötelezettségeire utal. Mindezekből következően a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába foglalt rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az csak a fogyasztóval szerződő fél saját teljesítése szerződésszerűségének megítélésére vonatkozik. A támadott szerződési kikötések az adós által teljesítendő visszafizetéssel kapcsolatos rendelkezést tartalmaznak, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy ezért azok a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján nem tisztességtelennak. Az EUB a C-186/16. számú ítéletében kifejtette, hogy a deviza alapúság a visszafizetés módjára utal.
- [56] Az EUB a C-26/13. számú ítéletében az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével, a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerével összefüggésben úgy foglalt állást, hogy általános elvárásként fogalmazta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Kiemelte, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének és a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére.

- [57] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kölcsön deviza alapúságát és az árfolyamkockázat felperesre történő áthárítását a szerződés a tájékoztatástól függetlenül is világosan tartalmazta, amelyet az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie. Kizárólag a kockázat átvállalásának korlátlanlansága lehet olyan kérdés, amelynek mentén a kockázatvállalás tisztességtelensége vizsgálható.
- [58] A Kúria az EUB C-26/13. számú ítéletének kihirdetése után, annak irányadó szempontjai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE határozatát, amely szerint a világos és érthető megfogalmazás, továbbá az átláthatóság elvéből következően a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénz nem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül őt terheli, annak felső határa nincs. Rámutatott, hogy a fogyasztó felé teljesített olyan tartalmú tájékoztatás, amely szerint a fogyasztó által fizetendő árfolyamkockázat korlátozott vagy nem valós, lerontja a szerződés egyértelmű megfogalmazását és a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot.
- [59] Az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében lényegében megerősítette a korábbi, C-186/16. számú ítéletében foglaltakat, és kifejtette, az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségekre gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.
- [60] Az árfolyamkockázat viselését szabályozó szerződési feltétel átláthatóságának megítélése során – a 2/2014. PJE határozatból és az EUB C-186/16. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően – a felek közötti szerződés szövegén túl jelentősége van a pénzügyi intézmény részéről nyújtott tájékoztatásnak is [rPtk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1)-(2) bekezdés].
- [61] A másodfokú bíróság egyetértett a felperes által hivatkozottakkal, amelyek szerint a pénzügyi intézmény nem titkolhat el lényeges információt, nem adhat félreértelmezhető információt, lényeges körülményt nem állíthat be lényegtelenként, és nem hangsúlyozhatja a szolgáltatás vagy a pénzügyi eszköz előnyös tulajdonságait anélkül, hogy ezzel egyidejűleg a hátrányos tulajdonságok, illetőleg a kockázatok tárgyilagos és pontos bemutatására ne kerülne sor, és nem használhat az ügyfél számára érthetetlen és értelmezhetetlen kifejezéseket.
- [62] A felperes nem a kölcsönszerződés aláírásakor szerzett egyedül és első ízben tudomást az árfolyamkockázat viseléséről, mert a szerződéskötést megelőzően már tájékoztatást kapott az alperestől, a „Tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlat” elnevezésű okiratot aláírásával látta el.

- [63] A tájékoztatásban az alperes arra hívta fel a felperes figyelmét, hogy a törlesztőrészletek nagysága a 3 hónapos CHF (L)IBOR és az OTP hivatalos Svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhatnak, így – amennyiben nem rendelkezik a szükséges devizafedezettel – az árfolyamváltozás kockázatot jelent a számára.
- [64] További magyarázat nélkül ez a tájékoztatás nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét. A devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke jelentős változásának lehetőségéről adott tájékoztatás nem azonos tartalmú azzal, hogy az korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat. A „jelentős változás” konkrét adatok, számok, arányok nélküli meghivatkozása jelentheti azt is, hogy az csak nehezen viselhető, de teljesíthető fizetési kötelezettséget ró a fogyasztóra. A tájékoztató nem tartalmaz szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú kölcsönügyletben rejlő – a forintügylettől eltérő – kockázatokra.
- [65] Sem a tájékoztató, sem a szerződés nem tért ki a fogyasztó fizetési kötelezettségének a kitettségre az árfolyam és a svájci frankra irányadó kamat változása szempontjából az egyes változók egyenként előidézett hatására és az együttesen bekövetkező változásuk következményére a törlesztőrészletek mértékében. A kölcsönszerződésnek az a feltétele, amely szerint az ÁSZF-ben szabályozott törlesztőrészlet változás a CHF (WISS FRANC) (L)IBOR és CHF (SWISS FRANC) árfolyam szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változásának a függvénye, ennek a követelménynek önmagában nem felel meg.
- [66] Amennyiben az ÁSZF-ben szabályozott törlesztőrészlet változás alapján az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vállalt kötelezettség lehetséges hatása világos és érthető lett volna, a szerződésben vállalt kötelezettségnek ezt a tartalmat kellett volna visszaadnia.
- [67] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont). Csak a fogyasztó pénzügyi helyzetének és adott hitelezési célnak megfelelő termékre vonatkozó információk szerződéskötést megelőző átadása és magyarázata nyújtanak ehhez megfelelő információt és segítséget.
- [68] Sem a szerződéskötést megelőző írásbeli tájékoztatás, sem a kölcsönszerződésből nem következik félreérthetetlen módon, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van a futamidő alatt is. Az ellentmondásoktól mentesen megszövegezett és egyértelmű tartalom hiányában a felperes számára nem volt érthető és világos az általa viselni vállalt árfolyamkockázat korlátlansága, és nem láthatta át a forint leértékelődésével annak eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket.
- [69] A 2014/17/EU irányelv csak 2016. március 21-étől hatályos és az azt követően kötött szerződésekre alkalmazandó, de megalkotásának története és a célja is jelentős a jelen perben.

A preambulának 4. és 30. pontja alapján egyértelművé teszi, hogy a deviza alapú szerződést megkötő fogyasztók ténylegesen nem értették meg az általuk vállalt kötelezettség mibenlétét. Az irányelv preambulum bekezdéseiből az következik, hogy a fogyasztók azért kötötték meg a deviza alapú szerződéseket, mert azokat a forintkölcsönöknél előnyösebbnek hitték.

- [70] A 6/2013. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére. Amennyiben az árfolyamváltozás irányát és mértékét a pénzügyi intézmény nem láthatta előre, úgy arról a fogyasztó sem tudhatott, vagyis egyik fél sem számolt a „vis maior” jellegű, nagymértékű árfolyamváltozást okozó esemény bekövetkezésével. A deviza alapú szerződés megkötésével a felperes tehát a szokásos pénzpiaci körülmények közötti árfolyammozgással együtt járó, nem korlátlan árfolyamkockázatot feltételezett. Ehhez képest ugyanakkor a szerződés támadott feltételei ezt a kockázatviselést korlátlaná teszik azzal, hogy a fogyasztók számára a deviza árfolyam-kockázat tudatos felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek. A felek közötti kölcsönszerződés kikötései, valamint a szerződéskötés előtti tájékoztató együttesen meghatározott tartalma alapján a felperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – azt számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de nem ismerhette fel azt, hogy a kockázat viselésének nincs felső határa, az korlátlan, és azt sem, hogy az a fizetési kötelezettségeire milyen hatást gyakorol.
- [71] A kölcsönszerződés törlesztőrészlet változására vonatkozó feltételei nem érthetők, mert az EUB C-51/17. számú ítéletének 4. kérdésre adott válaszából továbbra is értékelendő árfolyamrészre, valamint egyoldalú módosítási jogra tekintettel a felperes egyáltalán nem lehetett tisztában a kötelezettsége működési mechanizmusával és e mechanizmusnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt tényleges hatásával (C-26/13. számú „Kásler” ítélet). A fogyasztó felperes e három szerződési feltétel mellett nem tudta megállapítani és ellenőrizni, hogy az aktuális fizetési kötelezettsége melyik feltételre visszavezethetően és hogyan változott.
- [72] Az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételek tehát nem felelnek meg a világosság és érthetőség követelményének, és a felek viszonyában a fogyasztók hátrányára egyensúlytalanságot okoznak. Az EUB C-226/12. számú ítéletében kifejtettek értelmében az egyenlőtlenség eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztó nemzeti jog rendelkezései szerinti jogi helyzete, akár úgy, hogy szűkebbé válik azoknak a jogoknak a tartalma, amelyek e rendelkezések alapján a szerződésből fakadóan megilletik, akár úgy, hogy korlátozzák e jogok gyakorlását, akár úgy, hogy olyan további kötelezettséggel terhelik, amelyet a nemzeti jogszabályok nem írnak elő. Az egyensúlytalan helyzet azért állapítható meg, mert az e feltétel hiányában irányadó rPtk. 241. § -a alapján a felpereseknek korlátlan fizetési kötelezettsége nem keletkezhetne. Az rPtk. 241. §-ában szabályozott igény elvesztése mellett a szerződés a fogyasztóknak nem biztosít egyoldalú, a saját jövedelmük szerinti devizanemre való áttérést lehetővé tevő módosítási jogot sem. Az rPtk. 241. §-a értelmében nemcsak a szerződés megkötésekor ismert körülményekre, hanem akkor is kizárt a szerződés bíróság általi módosítása, ha a felek a szolgáltatás-ellenszolgáltatás meghatározásakor a jövőbeli bizonytalansági tényezőkkel számoltak. A perbeli szerződés támadott pontjai a magyar forint és svájci frank mindenféle szerződéskötést követő okra is visszavezethető ingadozásának a törlesztőrészlet nagyságában konkretizálódó következményét a felperesre kívánta hárítani. Ez egyben kizárta annak a lehetőségét, hogy a felperes eredménnyel kérhesse a bíróságtól a pénzügyi válságra visszavezethető árfolyamváltozás következményei miatt az rPtk. 241. §-ában írt szerződésmódosítást, hiszen a

fizetési kötelezettséget az ilyen okokra is kiterjedően vállalta. Mindez sérti a jóhiszeműség követelményét, mert alappal feltételezhető, hogy egyedi meg tárgyalás esetében a fogyasztó ilyen tartalmú szerződési kikötést nem fogadott volna el.

- [73] A korlátlan árfolyamkockázat viselésének fogyasztóra való telepítéséről szóló feltételek tehát nem világosak és nem érthetőek, továbbá a szerződő felek viszonyában a jóhiszeműség követelményét sértve egyensúlytalan helyzetet teremtenek, ezért tisztességtelenek.
- [74] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].
- [75] A felperes a szerződés érvénytelenségeinek jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a felperest megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította.
- [76] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a törzskönyv kiadása iránti kereset elutasító részét az alábbiak miatt helyezte hatályon kívül.
- [77] A kölcsönszerződés egyedi része rögzítette, hogy a gépjármű törzskönyvének jogosultja az alperes, valamint az ÁSZF 4. pontja szerint a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult a gépjármű törzskönyvébe a finanszírozó javára vezetett korlátozásokat törölni, eddig az időpontig kizárólag az alperes jogosult a törzskönyv hatóságtól történő átvételére, őrzésére és az afeletti rendelkezésre. Tudomásul vette továbbá, hogy a finanszírozó alperes – a törzskönyv kizárólagos jogosultjaként – a törzskönyvet az illetékes hatóságtól kizárólagosan jogosult átvenni, azt a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozás kiegyenlítéséig őrizni. Az alperes az általa őrzött törzskönyvet a szerződés megszűnését követően akkor bocsátja az adós rendelkezésére, ha az adós a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének már maradéktalanul eleget tett.
- [78] A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására ugyanazon a napon vételi jogot alapítottak az alperes javára a finanszírozott gépjárműre, egyúttal felfüggesztő feltétellel adásvételi szerződést kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontja a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalom kikötéséről, a 7. pont a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására vonatkozó jogosultságról rendelkezett. A vételi jog a gépjármű forgalmi engedélyének a tulajdonos nevére történő kiállításától számított 5 évre illette meg az alperest.
- [79] A Kúria 2/2020. PJE határozata szerint gépjármű vásárlásának finanszírozására kötött kölcsönszerződés atipikus biztosítékként is érvényesen kiköthető a hitelező javára a törzskönyv birtokban tartásának joga a teljes kölcsöntartozás visszafizetéséig, amennyiben a felek a kölcsönszerződéséből, illetve a részévé vált általános szerződési feltételekből egyértelműen kitűnik, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga a kölcsönszerződés önálló biztosítékául szolgál.

- [80] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az ÁSZF. 4. pontja a kölcsönszerződést biztosító egyéb járulékos szerződésektől függetlenül, önálló atipikus biztosítékként biztosítja a törzskönyv birtoklását az alperes részére [rPtk. 207. § (1) bekezdés]. Ebből következően az ÁSZF. 4. pontján alapuló jog fennállását, az alperes erre alapított joggyakorlásának jogszerűségét egyedül a kölcsönszerződésből eredő tartozás alakulása (kiegyenlítése vagy fennállása) befolyásolja, a vételi jog időközbeni megszűnése nem érinti.
- [81] A kölcsönszerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján alkalmazható jogkövetkezményéről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie a felek közötti elszámolásra is kiterjedően, amelynek eredménye alapján hozható megalapozott érdemi döntés a törzskönyv kiadása iránti keresetről is.
- [82] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította, míg ezt meghaladóan az rPp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A 4/2009. (XII.14.) PK vélemény II/3. pontja alapján csak megállapította a felek jogi képviselőinek az R. 3. § (5) bekezdése alapján meghatározott munkadíjából és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték összegéből álló másodfokú perköltségét.

Budapest, 2020. október 21.

Dr. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pusztai Anita s.k.
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

